

היום נלמד בעזרת ה':

מגילה דף כח

ולית הלכתא כותיה: אין הלכה כרבי יצחק שאסור לאכול מבהמה שלא הפרישו את הזרוע הלחיים והקיבה, ובכל אופן החמיר רבי פרידא בדבר (-ריטב"א).

כי קאמר איהו בשוין: כאשר הכהן עם הארץ אסור לכבדו, ואילו כשהוא תלמיד חכם השוה בדרגתו - ישנו חיוב של 'וקדשתו' לכבד את הכהן ראשון. אלא שרבי פרידא כיבד כהן תלמיד חכם גם כשלא היו שוים באותה דרגה, שרבי פרידא היה בדרגה גבוהה ממנו (-תוס').

דרב הונא דרי מרא אכתפיה: רב הונא סחב מעדר על כתפו. ראה זאת רבי חנא בר חנילאי ולקח את המעדר ממנו וסחב אותו על כתפו לכבד את רב הונא. אמר לו רב הונא: אם אתה רגיל ללכת כך בעירך סחוב את המעדר, אך אם לאו אני לא מעוניין להתכבד בקלונך. וזו דרגה גבוהה שהרי חבירו רצה מרצונו לעזור לו (-מהרש"א).

כי הוה סליק לפורייה: כשהיה עולה על מיטתו בלילה היה אומר 'מחול לכל מי שציער אותי'.

שהיה מניח פרוטה לחנוני מממוניה: כשהיה קונה מהחנוני והיה מגיע לו עודף חצי פרוטה, מכיון שאין אפשרות להחזיר לו מטבע - המנהג היה שהחנוני נותן לו דבר מאכל בשווי חצי פרוטה. אבל איוב היה מוותר על כך ולא לוקח מהחנוני דבר בתמורה לחצי פרוטה.

אתו גוזזי וקא מחו ליה: באו משרתי רבי נחוניא והכו את רבי עקיבא, מפני שלא הכירוהו וחשבו שהוא קץ בחיי רבי נחוניא.. הלך רבי עקיבא וטיפס על עץ דקל ושאל את רבי נחוניא משם שאלה בלימוד: מדוע נאמר 'כבש אחד' והרי מהמילה 'כבש' בלשון יחיד אנו כבר יודעים שהוא אחד? מזה הבין רבי נחוניא שהוא תלמיד חכם, ולכן ענה לו על שאלותיו. א. על השאלה מכבש - שצריך לבחור את הכבש המיוחד והמובחר שבעדר. ב. על השאלה הראשונה.

אתייקורי דמתיקרי בי: הם מתכבדים בי שאני בא אליהם, ואין זו מתנה בשבילי.

(המשך בדף הבא ↓)

לולא פני יהושפט: דברים אלו אמר אלישע הנביא ליהורם מלך ישראל שהיה רשע, ואלישע הסכים להתנבאות רק בגלל יהושפט מלך יהודה הצדיק שהלך עם יהורם להילחם במואב.

בשעת פטירתו: של רבי יהושוע בן קרחה – אמר לו רבי: ברכני.

ולכולהו לא: כך שאל רבי את רבי יהושע בן קרחה: מדוע שלא אגיע לכך ימיר? ענה לו ריב"ק: מכיון שאתה נשיא, אם תאריך ימים בגדולה - בניך אחריך לא יזכו להגיע לגדולה ויחיו כל ימיהם כהדיוטות.

תיתי לי: ישולם שכרי – על כך שלא הסתכלתי בפני גוי (כך הגירסה לפני הצנזורה, וכן להלן בשותפות עם גוי).

משנה: מפשילין חבלים: אין טווים חוטים לחבל עבה. המשנה נקטה דוגמא זו כי לצורך מלאכת ההפשלה צריך אולם רחב ידיים.

קפנדריא: קיצור דרך. להיכנס בפתח אחד ולצאת בפתח השני.

מפני עגמת נפש: שיבקשו הרואים רחמים שיחזור לבנינו.

גמרא: מכבדין ומרביצין: מכבדין = מטאטאים. מרביצין = שוטפים.

על תנאי הן עשוין: מראש בונים אותם על תנאי שישתמשו בהם לאכילה ושתיה ושאר צרכים, אמנם לא לקלות ראש.

מאי בי רבנן: מדוע נקרא בית המדרש 'בית רבנן'? מפני שבאמת הוא הבית של החכמים שמותרים להשתמש בו בביתם, וכאמור לא בקלות ראש.

הו קיימי ושאלי שאילתא: עמדו ושאלו את רבא שאלה בלימוד, פתאום הגיע זרם חזק של גשם, והם נכנסו לבית הכנסת. רק בגלל שהם עסקו בלימוד והגשם הפריע להם הם נכנסו לבית הכנסת, כי הלימוד צריך צלילות כיום נעים שנושבת בו רוח צפונית.

אי איצטריך ליה לאיניש: אם אדם צריך לקרוא למישהו שיושב בית הכנסת, הוא צריך להיכנס באופן שלא יהא נראה כאילו נכנס לצורכו (-שו"ע קנא, א) ולכן שיאמר דבר הלכה/משנה/פסוק/שתינוק יאמר לו פסוק, או שישהה קצת בבית הכנסת (כשיעור הילוך שני פתחים שהוא שמונה טפחים -מ"ב קנא) כי גם השהיה בבית הכנסת היא מצוה.

הספיידא דקאי ביה רב ששת: אם יסיפידו אדם מבאי ביתו של רב ששת.

משום יקרא דידי ודמיתא: משום הכבוד שלי (שזו כלתי) ושל המת יבואו כולי עלמא ולכן זה נחשב הספד של רבים.

דהוי תני הלכתא בכד' שורתא: שהיה שונה משניות ל24 שורות של תלמידים.

אמר היכי נספדיה: אמר רב נחמן בר יצחק איך אני אספיד אותו? הרי הוא סל מלא ספרים שחסר מהעולם, מכיון שהוא שנה רק משניות ולא למד גמרא להבין את הטעמים שבהם ואת החילוקים שבהם.

תא חזי מה בין תקיפי: בוא וראה את ההבדל בין התקיפים של ארץ ישראל – ריש לקיש (שמי שנתן לו ריש לקיש שלום ברחוב היו נותנים לו כסף בלי עדים) שהספיד את הצורבא מרבנן שהיה שונה משניות, לבין חסידי בבל – רב נחמן בר יצחק (שאמר על עצמו שהוא ירא חטא) שלא הסכים להספיד מי שלמד משניות.

במאן דתני ארבעה: במי ששונה ארבעה סדרי משנה (מועד, נשים, נזיקין, קדשים - מהרש"א), ולא במי שמלמד לאחרים ארבעה סדרים.

כי הא דריש לקיש: שהגיע לאגם של מים ובא איש אחד והרכיבו על כתפו, באמצע האגם שאלו ריש לקיש האם למד מקרא? וענה בחיוב, האם למד משנה? וענה 4 סדרים. אמר לו ריש לקיש שאם כן יזרוק אותו למים. אמר לו אותו אדם נוח לי לשמש אותך, אמר לו אם כן תלמד ממני את ההלכה הבאה:

בנות ישראל הן החמירו על עצמן: מדאורייתא הרואה בימי נידות - אם פסקה לראות ביום השביעי לפני השקיעה טובלת ומותרת, והרואה בימי זיבות - צריכה לספור שבעה ימים נקיים. בנות ישראל החמירו לספור לעולם שבעה נקיים מחשש שיתבלבלו בין ימי נידות לימי זיבות.

כל השונה הלכות: רש"י (במסכת נידה) פירש משניות ובריתות והלכה למשה מסיני, אך המאירי פירש שהכוונה להלכה למעשה.